„Rendszerváltozás" - már a természetben is

A hír: hazánkban 1994-ben - hitelesnek tekinthető adatok szerint - már több szirti sas fészkelt, mint magyar székipacsirta. Ugyanakkor, tíz évvel korábban az előbbi faj még nem költött nálunk (egyébként előszeretettel bitorolja el a féltveőrzött parlagi sas fészkeit), az utóbbiból viszont még tizenkilenc pár. Ma? Talán öt.

Mindebből arra lehet következtetni, hogy a politika mellett itthon a természetben is jelentős rendszerváltozás történt. Amíg azonban az egyik folyamat (ugye, nem kell mondani, melyik?) szükségszerű és hasznos volt, s így megvalósítóit tisztelhetjük, nem ártana a másik - negatív és szomorú - folyamat mozgatóerőit is megvizsgálni.

Mert joggal megkérdezheti bárki, mi az összefüggés a két faj között? Azt válaszolhatjuk: közvetlenül nagy valószínűséggel semmi. „Csupán" a kiüresedő (nem eleve üres!) ökológiai fülkékben van kísérteties azonosság. Kiüresedtek? Inkább eltűntek. No, nem az egész, „csupán" egy-két dimenziójuk. Sajnos a legfontosabbak. Hát ennyi... Az egyikbe azért benyomult a sas, a másik(ak)nak azonban már aligha lesz gazdája.

Mit tehetünk? A sasokat kilődözhetjük. Megtesszük? A balatoni hattyúkkal, a kárókatonákkal, stb., stb. „sikerrel megbírkózunk". Indok sokféle akad. Ám a székipacsirtákat nem hozhatjuk vissza, hiszen nincs honnan. Akárcsak társaikat, a széki lilét és a székicsért, s egyéb, fontos élőlényeket sem. Mást kellett volna tennünk! Igen, nekünk, embereknek. Mert ennek, a természetben végbement rendszerváltozásnak is döntő jelentőségű emberi vonatkozásai voltak. De elszalasztottuk a megfelelő pillanatot. Amikor még megállíthattuk volna ezt a káros, szomorú folyamatot.

Főszerkesztő

SIMAY ENDRE ISTVÁN

# A Budai-hegység növényein megfigyelt kórokozó gombák

## Bevezetés

A városokban illetve a környékükön kialakuló sokszor speciális környezeti viszonyok jelentős befolyással lehetnek az e területeken élő gombákra, köztük a kórokozókra is. Ennek ellenére még igen nagy világvárosokban is számos fordulhat elő közülük (HIRATSUKA és HIRATSUKA, 1969). Hazánban a főváros és környékének mykoflóráját MOESZ (1942.) foglalta össze. Az azóta eltelt időszakban több, az egyes növények kórokozóival, illetve egyes gombacsoporttal foglalkozó munka jelent meg (GLITS és FOLK, 1972; TÓTH, 1991; VÁNKY et al., 1982; VÉGHELYI, 1991; stb.), de kevés adat található a természetes növénytársulások tagjaival kapcsolatban állókról. Igy e munka célja is az, hogy az e növényekről gyűjtött néhány fajt ismertesse a Budai-hegység területéről, illetve a fővárosnak az e területhez csatlakozó részéről, de néhány dísznövényen megfigyelt, illetve gyomnövényről gyűjtött gomba szintén ismertetésre kerül.

## Megfigyelt gombák

**Oomycetes**

Peronospora niessleana Berlese: Alliaria petiolata levelein gyűjtve a Budakeszi Vadaspark területén (1991. 06. 01.).

Plasmopara anemones-rannunculoidis Sávul. et O. Sávul.: Anemone ranunculoides L. levelein gyűjtve a Szénás-zugi szurdokban (1992. 04. 25.). A gomba BÁNHEGYI et al. (1985.)